

حبیب الله متفکر

۱۵ اگست ۲۰۲۱ روز سیاه در تاریخ افغانستان

تصرف قدرت طالبان در ۱۵ اگست ۲۰۲۱ که از طرف اشرف غنی ریس جمهور و سر قومندان اعلی قوای مسلح بدون مقاومت نظامی بدست طالبان رسید از دیدگاه حقوقی در ۱۵ اگست ۲۰۲۱ گروه طالبان بدون مقاومت جدی نظامی وارد کابل گردید و عملاً قدرت را در افغانستان به دست گرفت. این تحول سیاسی و امنیتی، پرسش‌های مهمی را از نگاه حقوقی - چه در سطح داخلی و چه بین‌المللی - درباره مشروعیت، قانونی بودن و پیامدهای حقوقی آن به میان می‌آورد.

مبنای حقوق اساسی (داخلی)

طبق قانون گرفتن قدرت به زور، کودتا یا عملیات مسلحانه خلاف احکام قانون اساسی سال ۱۳۸۲ / ۲۰۰۳ می‌باشد.

با سقوط حکومت جمهوری و بر آمدن رئیس‌جمهور وقت (محمد اشرف غنی) از وطن خلأ قدرت ایجاد شد، اما طالبان از راه انتخابات یا مکانیسم‌های قانونی تعیین‌شده در قانون اساسی به قدرت نرسیدند. بنابراین از نگاه حقوق اساسی، تسلط طالبان در ابتدا فاقد مشروعیت قانونی بوده است.

وضعیت تغییر حکومت بر اساس حقوق بین‌الملل

در حقوق بین‌الملل:

جامعه جهانی می‌تواند حکومت جدید را به رسمیت بشناسد، مشروط به:

کنترل مؤثر بر قلمرو کشور؛

پذیرش تعهدات بین‌المللی؛

احترام به حقوق بشر و تعهد به مبارزه با تروریسم. طالبان خود ریشه تروریسمی

دارد مقابل خود مبارزه نخواهد نمود .

از آن‌جا که طالبان پس از کنترل واقعی اکثریت خاک افغانستان را به دست گرفتند و "امارت اسلامی" را اعلام کردند، از لحاظ اصل اثرگذاری می‌توانند واجد صلاحیت حکومت‌داری شناخته شوند، اما تا زمانی که معیارهای دیگر (از جمله حقوق بشر و تشکیل حکومت فراگیر) را رعایت نکنند، مشروعیت بین‌المللی آن‌ها زیر پرسش باقی می‌ماند.

تعهدات حقوق بشری و بشردوستانه

افغانستان عضو بسیاری از کنوانسیون‌های مهم بین‌المللی حقوق بشر است مانند ICCPR: میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی در باره حق حیات، آزادی بیان، آزادی عقیده، ممنوعیت توقف خود سرانه و محاکمه عادلانه طبق قانون.

CAT کنوانسیون منع شکنجه، مجازات‌های بیرحمانه و تحقیر غیرانسانی و رفتار بیرحمانه. کنوانسیون حقوق کودکان – اطفال برای حمایت از حقوق کودکان زیر ۱۸ سال در زمینه بقا رشد و حمایت کودک. CRC کنوانسیون رفع هر نوع تبعیض علیه زنان بخاطر تحقق برابری زن و مرد در جامعه. CEDAW طالبان، حتی در صورت عدم به رسمیت شناختن قوانین قبلی، ملزم‌اند که به‌عنوان نیروهای حاکم به این تعهدات احترام بگذارند.

محدودسازی حقوق زنان، حقوق اطفال رسانه‌ها و سرکوب اهل تشیع و مخالفان سیاسی می‌تواند نقض جدی حقوق بشر به شمار می‌رود.

اما جامعه جهانی و ملل متحد با تمام ادارات مربوطه خود میدانند که طالبان در کره زمین و نا عادلانه ترین اعمال را انجام دادند و ادامه می‌دهند مانند:

محرومیت نصف جامعه از درس و تعلیم، جمع‌آوری دختران جوان و ربودن آن‌ها به مدت‌ها خلاف تمام قوانین، غصب نمودن زمین‌های مردم هزاره در بهسود، غزنی، دایکندی و بامیان و واگذاری آن به کوچی‌ها، مانع شدن هر نوح آزادی انسانی و دموکراتیک مانند اعتراضات، تبعیض‌های زبانی و غیره و غیره و غیره همه این اعمال را جامعه جهانی مشاهده دارد اما کدام اقدام صورت نگرفته و نخواهد گرفت از نگاه حقوق داخلی افغانستان، تصرف قدرت توسط طالبان در ۱۵ اگست ۲۰۲۱ مغایر با اصول قانون اساسی و روند مشروعیت بخش انتخاباتی بوده است. در حقوق بین‌الملل نیز اگرچه طالبان به‌عنوان یک قدرت امر واقع دیفکتوری شناخته می‌شوند، اما تا زمان رعایت تعهدات بین‌المللی، تشکیل دولت فراگیر و تضمین حقوق اساسی شهروندان عملی نشود، مشروعیت کامل قانونی و دیپلماتیک آنها زیر سؤال خواهد بود. من به این عقیده هستم که افغان‌ها باید وطن خود را بسازند و در بین جامعه بین‌المللی جایگاه سزاوار پیدا کند

اعتماد به جامعه جهانی اشتباه است، قتل عام مردم بی‌گناه فلسطین در پیش چشم جهان نشان می‌دهد که توقع از جامعه جهانی اشتباه است.

در نظر من نکات ذیل که در کشور ما حتمی و ضروری است اما تحت حاکمیت طالبان ناممکن است
اول:

وحدت واقعی ملی که نابود شده دوباره برگردد در افغانستان چون ما کثیرال اقوام هستیم وحدت ملی ضروری است.

دوم:

حکومت همه شمول که از تمام اقوام ها در قدرت شریک باشند نه یک‌ه تازی مانند فعلا".

سوم:

حاکمیت قانون ، این قضیه خیلی مهم است که قانون مانند آفتاب با لای همه بدرخشد.

چهارم:

کار به اهل کار سپرده شود ، وظیفه ملا و مولوی تنها در مساجد و ممبرها است نه در حکومت.

به ملا گری و قوم گرای استبدادی نیا بتی و ضد اصول و معیار های مدنیت نمیتوان سیاست نمود و کشور بلا کشیده را مترقی ساخت .

با حرمت حبیب الله متفکر